

WINTERCIRCUS IN CARRÉ

ZAAGSEL, LEEF EN TAFEL TENNIS

Tromgeroffel ... 'Hij heeft het gehaald! Applaus!', schalt het door Theater Carré. Het publiek kijkt verbaasd op; de arme man moet nog springen. Achter de geluidstafel steekt een Koreaan zijn duim op. Hij heeft geen idee welk bandje hij zojuist in de cassettespeler heeft gedaan. Bij Hans Petter, manager techniek, staan dan al de tranen in de ogen van het lachen. Laatste zin intro moet worden: 'Ik kijk ieder jaar naar het Wereldkerstcircus uit, en ben ook ieder jaar weer opgelucht wanneer het achter de rug is.' | DOOR: MAUD MENTINK |

Petter is al meer dan dertig jaar in verschillende functies bij het circus betrokken. De drie grootste uitdagingen bij het produceren van een circus zijn volgens hem: 'Planning, planning en planning'. Hij is afhankelijk van de artiesten: 'Afspraken

met een circusartiest zet je liever meteen zwart op wit. Maar als ze onderweg een showtje mee kunnen pikken, komen ze hier te laat binnen. We hebben twee bouwdagen voor het grove werk, één dag om te belichten, drie repetitiedagen en

Vliegende trapeze-act van het Nationale Circus van Pyongyang, Noord-Korea, 2014

© DANNY VAN KOLCK

dan die laatste dag in de avond een generale. De volgende dag is de première. Daar zit weinig speelruimte in.' Ook de communicatie vooraf is soms lastig. 'Sommigen spreken geen Engels, Frans of Duits, dan is het handen- en voetenwerk, maar we komen er altijd wel uit. We hadden voor dit jaar een springplanknummer vastgelegd. Het was technisch uitdagend dus ik had het helemaal ingemeten. In november werd het contract verscheurd omdat ze een betere konden krijgen. Dat hoort erbij.'

Na het overlijden van Oscar Carré in 1911 verdween het circus uit het als circustheater gebouwde theater. In 1983 komt het, onder leiding van Henk van der Meijden (Stardust Productions) en Kees van Liempt (Interpresario) weer terug. Sindsdien produceert Carré jaarlijks een circus met zo'n zes-

tien verschillende internationale acts. Verspreid over 18 voorstellingsdagen komen er 55.000 bezoekers kijken: iedere dag twee of drie voorstellingen, totaal 42 voorstellingen.

Een paar weken voordat de bouw van het circus van start gaat, komen de eerste kriebels. 'Alsof er een buzz door het hele gebouw heen gaat', vertelt fotograaf en ICT-medewerker Danny van Kolck. Hans Petter ziet de technici dan van rol veranderen; 'Onze licht- en geluidstechnici zijn dan niet meer de troubleshooters, zoals bij de normale gastprogrammering. Het circus produceren we helemaal zelf, dat vraagt een bepaalde concentratie. Iedereen weet precies wat hij moet doen.' De zestien verschillende acts worden allemaal los gecontracteerd en komen in de piste tijdens de repetitiedagen voor het eerst samen. Een regisseur van de circusfamilie Knie zet de show in elkaar.

Verdomd veel troep

Het produceren van zo'n circus in een theater heeft veel voeten in de aarde. Petter staat op het toneel en wijst naar het zijtoneel: 'Daar hangt het platform dat we gebruiken voor het orkest. Dat hangen we aan zes motoren in de kap op zeven meter hoogte'. Op het toneel zelf wordt een tribune gebouwd

De rekwisiteurs en de dierenverzorgers slapen in het theater

waarop honderd bezoekers kunnen zitten. Het orkest, dat bestaat uit acht man plus een dirigent, zweeft boven hen. 'Vorige zomer vervingen we onze trekkenwandinstallatie. De manteaus en de portaalbrug zijn toen ook verwijderd. Dus deze winter hadden we een beter zicht op het orkest. Ik ben blij dat die hele handel weg is, we hebben er ruim een meter aan toneel bij en het publiek kan dichterbij de piste zitten.'

Voor de circusedieren is het van belang een gelijkvloerse entree te hebben tot de piste. Het achtertoneel, zijtoneel en de piste moeten daarvoor worden teruggebracht op nulniveau. De piste werd in 2004 voorzien van hydraulische liften, maar de rest van de vloerdelen moet nog met de hand worden verplaatst. De piste, nu een normale houten toneelvloer met verrijdbare stoelen, wordt voor het circus leeggehaald en afgedekt met zeil, een oude balletvloer, kunststofplaten en daar bovenop het leem en zaagsel plus een pisterand. Petter: 'Het geeft verdomd veel troep, dat leem. We leggen een extra vloertje in de foyer zodat de vloerbedekking niet beschadigt. Maar alsnog is het de grootste reden waarom ik altijd weer blij ben als alles weg is.'

Artis

Oscar Carré liet voor het onderdak van de dieren maar liefst tachtig stallen bouwen. Een deel daarvan werd bij de verbouwing in 1987 verwijderd. Het toneel werd daardoor dieper

en er kwam meer plek voor kleedkamers. Petter: 'We programmeren tegenwoordig steeds minder acts met dieren. Wilde dieren programmeren we trouwens helemaal niet meer, dat tijdperk is voorbij.' Paarden zitten er nog wel in, ongeveer twintig deze winter. Die kunnen terecht in de veertien stallen onder het toneel - die tegenwoordig dienen als opslag en waar de penetrante geur van paardenpis nooit zal verdwijnen. De rest van de dieren staat op het achterterrein, bij de laaden los. 'Ieder jaar gebeurt er wel weer iets gekks. Zoals het kwijtraken van een kameel op Oudejaarsavond. Die ging waarschijnlijk aan de wandel omdat hij dierentuin Artis rook. Je zal maar, op je fiets met een slok op, over de grachten van Amsterdam rijden en dan een kameel tegenkomen. Ha! Prachtig toch. Of die keer dat de olifanten hadden uitgevogeld waar de waterleidingen zaten en deze met hun slurf - rats! - van de muur af trokken. Het jaar erna deden ze het weer, ze ruiken dat, onthouden dat, ik weet niet hoe. We konden standaard de loodgieter laten komen. Uiteindelijk hebben we er extra behuizing omheen gebouwd.'

Het lichtontwerp wordt gemaakt door Wim Dresens. Ieder jaar wordt daarvoor een ronde trussconstructie opgehangen boven de piste.

© DANNY VAN KOLCK

Tijdens het circus wordt het middencluster verwijderd voor een beter zicht op het orkest.

© DANNY VAN KOLCK

Huiskamer

Tijdens de voorstellingen is er een team van zo'n tien tot twaalf Polen die als rekvisiteurs werken en de wisselingen tussen de verschillende acts verzorgen. Naast een spreekstalmeester zijn er vier volgspotters die extern worden ingehuurd. De huistechnici doen de rest. Petter: 'De rekvisiteurs en de dierenverzorgers slapen in het theater. Onze receptie is in deze circusperiode 24 uur per dag bemand.' De technische afdeling werkt in ploegen, want met drie voorstellingen op een dag weet je al gauw niet meer of je nou voor of na de pauze leeft. Petter lacht: 'Al die potjes tafeltennis, om de tijd te doden tussen de voorstellingen in vergen natuurlijk ook hun tol. Maar het is wel mooi, een artiest is ook maar 10 minuten

actief gedurende een voorstelling, dus het theater wordt een soort huiskamer waarin iedereen rondhangt tot de volgende act.'

Vangnet

En hoe zit het eigenlijk met de risico's die een artiest neemt? Petter: 'Die liggen volledig bij de artiest. Maar ik neem geen risico meer hoor. De rigging besteed ik ieder jaar uit aan Jeroen de Goei. De Chinezen en Koreanen die hier over de vloer komen: ik hoef mijn hielen maar te lichten en er wordt van alles houtje-touwtje in de kap gehangen. Dat wil ik niet, dus ik zorg voor veilig materiaal. Maar hun act is voor eigen risico.' Petter heeft het vaak genoeg mis zien gaan. 'Iemand deed eens een hogedraad-act boven een kooi met leeuwen, alsof het eerste al niet erg genoeg was. En hij viel. Godzijdank waren de leeuwen nog niet in de piste, hij zou direct zijn aangevallen.'

Dit soort risico's, de strakke planning, de rotzooi, de geur van paardenpis, de popcorn – Petter kan het missen als kiespijn. 'Het gaat om die spanning, natuurlijk, maar neem bijvoorbeeld het afspannen van het vangnet. Bij ons is dat best lastig, omdat onze zaal breed is en het over een deel van het publiek wordt gespannen. Ik moet opletten dat de bezoekers geen gevaar lopen en tegelijkertijd dat een artiest niet doorschiet en op de rand van een logebakje terecht komt. Ik ben altijd blij wanneer we die periode goed afsluiten.' <<

Oude leidingen

De vloer zelf hoeft niet te worden gestut om het gewicht, van bijvoorbeeld een olifant, te kunnen dragen, maar een klein ongevalletje maakte Petter wel mee in 1979 toen het Russische Staatscircus op bezoek kwam. De paarden zakten opeens met hun benen een halve meter de grond in. Petter: 'De vloer rustte destijds direct op de fundering. Deze bleek te bestaan uit de oude leidingen van het IJsballet. Helemaal vergaan natuurlijk. Dus zakten we letterlijk door de fundering heen. Dat was even spannend.'